

republice. Hlavním předmětem jeho výkladů jest ovšem zákon o zřízení župních a okresních úřadů. V několika krátkých a stručných kapitolách úvodních přednesl panující názory a státu a samosprávě a přehledný stav této v zemích západních (Anglii, Francii a Německu), odlišiv jednotlivé typy a vylíčil jejich specifické úkoly. Z nového republikánského zákonodárství ukázal, jak nyní se díváme na úkoly samosprávy, podřizující samosprávné svazky stále větší odvislosti a vázanosti na úřadech dohlédacích.

Dokladem pro to jest i župní zákon a normy jej doplňující, jak autor správně ukazuje.

Zákon tento má své odpůrce a má i své zastance. Rozhodně však pravdiva jsou slova Klapkova, že vady jeho nejsou v něm, jako spíše v okolnostech mimo ně. Jsou to velice obtížné poměry, kterým zákonodárce má vyhověti, aby uspokojil na všechny strany. Obtíže ty jsou ovšem rázu politického. A autor na ně jasně ukazuje. Zákonodárce musí nejen dbáti vědeckých zásad a doktrin, nýbrž i politických momentů. Z tohoto hlediska nutno chápati námitky proti zákonu Dr. Klapkou uváděné, a knihu tuto, ač snad příliš stručnou, vítáme a těšíme se, že opravné myšlenky autor vysvětlí až v soustavném vylíčení ústavy obecní a župní, jež slibuje.

Dr. Karel Novák.

Zákon o najvyššom správnom súde. — Publikáci ministerstva pre sjednotenie zákonov a organizáciu správy. — Sväzok II. — Praha 1923. — 8°. — Str. 64. — Kč 12,40. — Svazek tento obsahuje velice dobře komentovaný zákon o správním soudě z r. 1875, jednacím řád tohoto soudu, kterého normy byly pouhou citací převedeny také na území Slovenska a Podkarpatské Rusi zákonem č. 3/1918, dále pak i jiné zákony a nařízení této materie se týkající. Oproti vydání Fliedrovu*) má přítomné dílo tu přednost — nehledě ke vzpomenutému komentáři, — že změny původního zákona jsou uvedeny na příslušných místech, a kromě toho zákony pozdější jsou přidány v celém textu na konci knihy. — Zapomněli však redaktoři přece uvést doslova ustanovení t. zv. základního zákona státního z 21. XII. 1867, č. 143 ř. z. (čl. 2. lit. b) a c) a čl. 3. lit. b), pokud byla zákonem čís. 3/1918 ponechána v platnosti a ohledně nichž se kompetence náležející dotud říšskému soudu přenášela na nejvyšší správní soud. Uvedení těchto norem nejasně v poznámce tuto vadu neodstraní, tím spíše, že kniha tato jest v první řadě určena právníkům slovenským, kteří nemají možnost čerpat z původního textu rakouského zákona, nebo jistě velice ztěžka. — Jinak jest redakce vedena velice pečlivě, a můžeme dílo opravdu zařadit mezi nejlepší úpravy zákonné materie, týkající se nejvyššího správního soudnictví u nás. — Cena jest opravdu lidová.

dnk.

Prof. Dr. Josef Vacek: Právní názory církve římsko-katolické ve světle dějin. Díl první. (Knihovna Čs. A. S. »Právník«, svazek I., Brno 1923.)

Mínění, že církevní právo rovnoměrně s úpadkem vlivu církve na veřejný život a s úpadkem náboženského citění širokých vrstev lidu stane se zbytečnou přítěží, ukázalo se zcela mylným. Naopak: je předním úkolem církevního práva podrobně poučiti o vývoji poměru mezi státem a církví, a právě poměr našeho mladého státu k odvěké organizaci církve římsko-katolické, jakožto nejmocnější organizace náboženské v našich krajích, zůstává palčivým problémem jak politickým tak kulturním. Kdo chce býti důkladněji vzdělán pro přípravu k řešení této otázky, tomu nesmí chyběti znalost historického vývoje poměru mezi státem a církví, zvláště v našich zemích, v jichž dějinách hrála úprava vztahů mezi mocí státní a církevní vždy významnou roli.

*) Viz »Vše h r d«, roč. III. str. 44.